

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ДУМКИ І МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Стречень С. Б.

кандидат медичних наук,

доцент кафедри загальної і клінічної фармакології та фармакогнозії

Одеський національний медичний університет

м. Одеса, Україна

Насамперед необхідно визначитися з термінами, яким присвячена наша зустріч – честь, гідність, мораль, моральність – людським категоріям, що розглядаються у контексті професійного життя та діяльності науково-освітньої громадськості. Хоча, як нам здається, ці поняття повинні бути притаманні будь-якій людині, незалежно від роду та характеру її діяльності.

Чому питанням доброчесності та добропорядності у широкому розумінні слова, і академічній більш вузько, приділяється останнім часом дуже багато уваги? На рубежі 70–80-х років минулого століття – час нашого навчання у середній та вищій школі, ще раніше, коли навчалися та ставали високими професіоналами наші батьки та вчителі, таких понять та питань не виникало або вони не позначилися як значущі, бо виховувалися ми зовсім інакше. Повага до близьких, приклад їх становлення як особистості, спілкування в сімейному колі, вміння комуніювати, починаючи з дитячих дошкільних колективів, продовжуючи у середній школі та закінчуючи у вищому навчальному закладі, продовжуючи все свідоме життя, дозволяє сформувати високі моральні якості. Саме відсутність моралі сприймається як чинник становлення плагіату. Згадуючи дитячі та юнацькі роки навчання, ми читали книги, у кожній родині була цікава та пізнавальна бібліотека, писали твори, виклади, все це перевірялося батьками, вчителями, хоча тепер розумієш, наскільки їм це було важко, не вистачало часу, але щодня ми відчували їхню турботу та увагу. Йшла щоденна наполеглива праця виховання. Це виховувало в нас почуття відповідальності за зроблену роботу, неправильно зробили – переписували, ображалися, здавалося, що це якісь упередженості, але зараз, багато років тому розумієш, що робилося це для становлення нас – особистості. Комусь це вдалося, комусь ні. Але займаючись вихованням своїх дітей, а сьогодні і онуків, розумієш, що так має бути. Для нас у момент навчання максимально могло бути списування та переписування

матеріалу – це теж свого роду плагіат, на тому рівні нам здавалося банальною грою. Далі багато хто з нас прийшов у науку після закінчення вищого навчального закладу, це був осмислений крок, свідомо знаючи про втрати матеріальних благ, про втрати певних практичних навичок, коли хочеться робити все своїми руками: допомагати пацієнтові, лікувати, оперувати, виходжувати та отримувати щоденні слова подяки. Але зустріч із першим науковим керівником, який для багатьох з нас залишився єдиним у житті, став членом сім'ї, прищепила якості та здатності працювати, добиватися певних успіхів, переживати невдачі, а зрештою – досягти поставленої мети самостійно. Тому 40–50 років тому про поняття доброчесності та добропорядності ми навіть не думали, для нас це було нормою життя.

Минули роки, ми перебуваємо у постійному науково-освітньому процесі, бачимо як змінюється наше життя і сьогодні ми про це говоримо, обговорюємо, проводимо навіть заходи, у яких також беремо участь. На жаль, дуже швидко змінюється навколишнє середовище, підходи та методи досягнення мети, впроваджуються різні способи комунікації, які сприяють тому, що і ми самі і наші вихованці визначені у вузькі рамки спілкування через інтернет, системи зв'язку, комп'ютер. Методи досягнення мети – зайшов у систему, глянув, підглянув, виділив, скопіював, вставив – стали нормою життя. Останні 3 роки лише погіршили стан актуального питання, яке розглядається нинішньою програмою підвищення кваліфікації. Як же можна спробувати змінити ситуацію, щоб у працівників сфери освіти, науки і не виникало думки про копіювання чужих результатів та подання їх своїми? Нам здається, що проблема знаходиться на етапі виховання в сім'ї, виховання у молодой людини бажання, можливості та необхідності самостійно ставити, вирішувати та представляти наукову та освітню проблему.